

Styrelsen	2024-12-12
Handling nr	10.5
Handläggare	Michaela Shaw
Daterad	2024-11-19
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Upphandlingsplan 2025 – 2026

Bifogat redovisas Upphandlingsplan 2025–2026 för Västtrafik. Dokumentet beskriver Västtrafiks upphandlingsbehov inom de olika upphandlingsområdena trafik, utrustning, underhåll, system samt övriga tjänster. Dokumentet beskriver även avvikelser från föregående års upphandlingsplan.

Inför upphandlingar av större och/eller strategisk art kommer styrelsen att informeras och beredas tillfälle för synpunkter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av nedanstående föreslås styrelsen besluta

- att fastställa redovisad Upphandlingsplan 2025–2026, samt
- att ge VD i uppdrag att genomföra föreslagna upphandlingar samt utlösande av optioner.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

Rapport

Upphandlingsplan 2025–2026

2024-12-12

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	4
2. Upphandlingsbehov avseende trafik.....	4
2.1 Nya upphandlingar.....	4
2.1.1 Buss- och anropsstyrd trafik.....	5
2.1.2 Båttrafik.....	5
2.1.3 Tågtrafik.....	5
2.2 Tidigare beslutade och pågående upphandlingar.....	5
2.2.1 Anropsstyrd- och busstrafik.....	5
2.2.3 Tågtrafik.....	6
2.3 Optionsförlängningar på två år eller längre.....	7
2.4 Kommande trafikupphandlingar.....	7
2.5 Avvikelser.....	8
3. Upphandlingsbehov trafiknära tjänster, system, utrustning och underhåll.....	8
3.1 Nya upphandlingar tjänster och system.....	8
3.2 Nya upphandlingar tåg- och spårvagnsunderhåll och utrustning.....	9
3.3 Beslutade ej påbörjade upphandlingar.....	9
3.4 Avvikelser.....	10
3.4.1 Upphandling som utgår eller hanteras på annat sätt.....	10
3.4.2 Övriga avvikelser och risker.....	11

1. Bakgrund

Västtrafiks styrelse ska årligen fastställa en upphandlingsplan för kommande år med utblick även mot nästkommande år. VD genomför därefter upphandlingar enligt delegationsordningen. I upphandlingsplanen framgår även optionsförlängningar på två år eller mer. I de fall redovisade optionsförlängningar av befintliga avtal inte kan genomföras blir en upphandling aktuell.

Denna upphandlingsplan omfattar upphandlingar vars värde uppskattas överstiga gränsen för direktupphandling det vill säga 1,2 mnkr. Behoven i planen är baserade på kända behov. Eventuella investeringsbeslut kopplade till upphandlingar kommer att lyftas som separata styrelseärenden.

Upphandlingsplan 2025 – 2026 beskriver även avvikelser och risker från tidigare års upphandlingsplaner.

I de fall koncerninköp på Västra Götalandsregionen genomför upphandlingar som täcker Västtrafiks behov kommer Västtrafik att lämna fullmakt till Västra Götalandsregionen för deltagande i deras upphandling och nyttjande av dessa avtal. Västtrafik och koncerninköp genomför årligen en avstämning för att kartlägga eventuella upphandlingsbehov.

Västtrafik avropar även mot Kammarkollegiet och Adda (SKR:s inköpscentral) när förutsättningar finns. För att Västtrafik ska kunna göra avrop ska Västtrafik vara avropsberättigade mot ett avtal. Detta sker antingen genom att Västtrafik lämnar en fullmakt för deltagande eller så finns det en övergripande fullmakt i avtalet vilket då gör att Västtrafik blir avropsberättigande.

Västtrafik gör även avrop mot avtal som AB Transitio och andra upphandlande myndigheter har upphandlat tillsammans.

Beslut om hur upphandlingen ska genomföras, det vill säga om Västtrafik ska genomföra upphandlingen eller avropa mot befintliga avtal sker efter att en förstudie är genomförd och upphandlingen ska starta.

Behovet av kommande upphandlingar för 2025 med utblick mot 2026 har kartlagts och presenteras i denna rapport.

2. Upphandlingsbehov avseende trafik

2.1 Nya upphandlingar

På grund av förseningar av byggnationer av olika infrastrukturprojekt, däribland Västlänken, så har Västtrafik behövt anpassa upphandlingsplanen gällande trafik efter nya förutsättningar. Denna plan är anpassad efter de senast kända förutsättningarna.

2.1.1 Buss- och anropsstyrd trafik

Under 2025 kommer följande trafikavtal att upphandlas eftersom nuvarande avtal går ut.

Kommande Trafikupphandlingar Buss						
Buss	Ursprungligt Avtalsslut	Optionsår	Förlängt avtal antal år*	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År
Planerad ersättningstrafik för tåg	Nytt avtal med bussföretag för att ersätta tåg vid planerade tågavbrott					2025
Lerum*	jun-24	2	1,5	dec-27	35	2025
Express Fyrbodal*	jun-24	2	1	jun-27	36	2025
Mellersta Bohuslän	jun-24	0	0	jun-28	29	2025

* Förlängd avtalstid på grund av fördröjning i byggnationen av Västlänken.

2.1.2 Båttrafik

Kommande Trafikupphandlingar Båt						
Båt	Ursprungligt Avtalsslut	Optionsår	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År	
Dyngö Sjötaxi Fjällbacka - Fjällbacka skärgårdstrafik*	aug-24	2	aug-26	1	2025	

* Utredning om förstudie pågår

2.1.3 Tågtrafik

Under 2024/2026 kommer ett antal trafikavtal för tåg att upphandlas se *Tidigare beslutade och pågående upphandlingar punkt 2.2.3 Tåg*.

2.2 Tidigare beslutade och pågående upphandlingar

2.2.1 Anropsstyrd- och busstrafik

Nedan upphandlingar av nedanstående avtalsområden har genomförts under 2024/2025.

Tidigare beslutade och pågående trafikupphandlingar Buss och Anropsstyrd trafik			
	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År
Anropsstyrd trafik			
Transporttjänster 2026	jun-26	ca.700	2024/2025

Buss			
Orust och Orust expressen	jun-26	17	2024
Tjörn och Stenungsundsexpressen	jun-26	50	2024
Borås Stadstrafik	mar-27	56	2024/2025

2.2.2 Båttrafik

Nedan upphandlingar har genomförts under 2024.

Tidigare beslutade och pågående trafikupphandlingar Båt			
Båt	Avtalsstart	Antal (tursatta) fartyg	Upphandlas År
Älvtrafiken	dec-25	6	2023/2024
Södra Skärgården*	dec-27	5–7	2024
Båt 2021, Kostertrafiken (TÅ 10)	dec-25	3	2023/2024

*Antal fartyg varierar beroende på säsong.

Överprövad båttrafik

Upphandlingarna är överprövade och ligger för beslut hos förvaltningsrätten (Södra skärgården) och kammarrätten (Kostertrafiken). se även punkt 2.5 *Avvikelser från föregående upphandlingsplan.*

Överprövad upphandling	Avtalsstart	Antal fartyg (tursatta)	Upphandlas År
Båt			
Södra Skärgården	dec-27	5–7	2024
Båt 2021, Kostertrafiken (TÅ 10)	dec-25	3	2023/2024

2.2.3 Tågtrafik

Tidigare och beslutade upphandlingar av tågvartal som pågår eller ska påbörjas.

Tidigare beslutade och pågående trafikupphandlingar Tåg			
Tåg	Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År
Vänertåg	dec-28	4	2026
Tåg 2015, 11 olika trafiksystem av pendel- och regionaltåg.	dec-27	100	2024/2026
Tåg 2016 Kinnekulletrafiken	dec-27	8	2024/2026

2.3 Optionsförlängningar på två år eller längre

Nedanstående trafikavtal löper ut under 2026 och 2027 och optioner enligt nedan föreslås att utlösas.

Optionsförlängningar på två år eller längre				
Båttrafik	Nuvarande Avtalsslut	År	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon
Båt 2016, TÅ 2, Tuvesvik-Gullholmen-Käringön	dec-27	2	dec-29	2
Båt 2016 Rörtången-Brattön-Lövön-Älgön, TÅ 1	aug-26	2	aug-28	2

2.4 Kommande trafikupphandlingar

Information om kommande trafikupphandlingar. Dessa kommer lyftas för beslut i nästkommande upphandlingsplan.

Under 2028/2029 upphör nedan trafikavtal att gälla och avsikten är att påbörja/slutföra en förstudie under 2025/2026 och genomföra upphandlingar under 2026/2027.

Kommande Trafikupphandlingar	Ursprungligt Avtalsslut	Antal Optionsår	Förlängt till år	Antal fordon (tursatta)	Förstudie År	Upphandlas År
Buss						
Trafik 2018 Kungsbacka Onsala	jun-29	0	jun-29	14	2025/2026	2027
Trafik 2019 Ale - Nobina	jun-29	0	jun-29	24	2025/2026	2027
Trafik 2019 Kungsbacka landsbygd	jun-29	0	jun-29	18	2025/2026	2027
Trafik 2019 Kungsbacka tätort	jun-29	0	jun-29	5	2025/2026	2027
Båt						
Båt 2016 Rörtången-Brattön, TÅ 1	aug-24	Utlösta	aug-28	2	2025	2026
Båt 2016, TÅ 2, Tuvesvik-Käringön	dec-27	Utlösta	dec-29	2	2026	2027
Ersättningstrafik (buss) för Tåg						
Extratrafik TÅ 10 Spårpoolen	dec-27	1	dec-28	16	2025	2026

2.5 Avvikelser

Busstrafik

Förlängning av bussavtalet Norra Bohuslän är genomförd då detta trafikåtagande blev överprövat i upphandlingen Trafik 2025.

Förlängning av bussavtalet Hisingen och Expressbusstrafik (X6 och X90) är genomförd då upphandlingen ”Trafik 2023 Hisingen och Expressbusstrafik” var överprövad.

”Planerad ersättningstrafik”, för spårvagn, ingår i kommande avtal för Hisingen (Trafik 2023). En fortsatt utredning pågår om tillgången av bussar via detta avtal räcker eller om det behövs upphandlas fler bussar för planerad ersättningstrafik.

Båt

På grund av överprovningen av upphandlingen ”Båt 2025 Kostertrafiken” är en förlängning av avtalet för Kostertrafiken gjord.

Behovet av en eventuell förlängning för Södra Skärgården, på grund av överprovningen, är ännu inte utredd men kan komma behöva göras.

3. Upphandlingsbehov trafiknära tjänster, system, utrustning och underhåll

3.1 Nya upphandlingar tjänster och system

Nedanstående tabell beskriver nya upphandlingsbehov för 2025–2026 och som inte återfanns i föregående års beslutade upphandlingsplan. Värdena i tabellen är prognostiserade värden som kan förändras efter genomförd behovsanalys i kommande förstudiearbeten.

Förstudier genomförs innan upphandling i samtliga projekt.

Verksamhet/Projekt	Planeras upphandlas år	Investering	Engångs	Drift/år
		(mnkr)	Kostnad (mnkr)	(mnkr)
Tjänster				
Reklam på hållplats	2025	Utredning pågår		Reklamintäkter
Tryckeritjänster	2025	-	-	1
Undersökningstjänster	2025	-	-	5 - 6
Lagertjänst tryckt material till partners, ombud mfl. (Logistikpartner)	2026	Utredning pågår		
Kortservice	2026	-	-	12
Reklam på fordon	2026	Utredning pågår		Reklamintäkter

Tidtabells- och kartproduktion samt lager för tryckt material	2026	-	-	6–8
IT system				
Geografiskt analysverktyg för trafikutveckling	2025	-	-	2,2
Sociala medier verktyg	2025	-	-	>1
Upphandling nytt planeringssystem för behovsstyrd trafik	2025	-	-	15

3.2 Nya upphandlingar tåg- och spårvagnsunderhåll och utrustning

Nedan beskrivs det identifierade behovet av anskaffning av fordonskomponenter och tjänster kopplade till fordonsunderhåll. Se även punkt 3.4.2 *Övriga avvikelser – Fordon*

Nedan framgår nya upphandlingar gällande fordonsunderhåll och utrustning där utredning gällande investering, engångs- och driftkostnader fortfarande pågår.

Utrustning och underhåll – Tågförvaltning	Planeras upphandlas år	Investering (mnkr)	Engångs Kostnad (mnkr)	Nuv. drift/år (mnkr)
Interiör Belysning Tåg	2025	Utredning pågår		
Wifi på tåg	2025	Utredning pågår		
Installation nya kortläsare Regina	2026	Utredning pågår		

3.3 Beslutade ej påbörjade upphandlingar

Nedanstående upphandlingar är beslutade i föregående års upphandlingsplaner men upphandlingarna har inte påbörjats. Belopp kan ha justerats.

	Planeras upphandlas	Investering	Engångs kostnad	Nuv. drift/år
Verksamhet/Projekt	År	(mnkr)	(mnkr)	(mnkr)
Tjänster				
Innehållsbyrå	2025	-	-	3
Elcentral	2025	Utredning pågår		
IT system	År			
Dokumentationssystem för fordon	2024	2	3	<1
Diarie- och ärendehanteringssystem	2025	3,3	3	<1
LMS–Learning Management System	2025	<1	<1	<1
Verktyg för planerade trafikförändringar och omläggningar	2025	<1	-	<1

Kund - och Resetjänst för Anropsstyrd trafik 2027	2025	-	-	50
Informationsplattformen*	2025	Utredning pågår		
System för realtidsinformation*	2025	Utredning pågår		
Utrustning-Tåg/Spårvagn	År			
Livstidsförlängningsåtgärder M32 Obsolet elektronik och mjukvara	2025	Utredning pågår		
Avtal för avyttring av 22st X11	2025	Utredning pågår		
Broms och tryckluftssystem Regina	2025	Utredning pågår		
Cykelplatser på tåg	2025	Utredning pågår		
Ersättare för tågfordon Itino	2025	Utredning pågår		
Interiör Belysning X61	2025	Utredning pågår		
Komplettering av HVK, Hjulaxel M32	2025	Utredning pågår		
Komplettering av HVK, Körhandtag M32	2025	Utredning pågår		
Livstidsförlängande åtgärder M32 Mjukvaruuppdatering	2025	Utredning pågår		
Livstidsförlängningsåtgärder M32 PIS	2025	Utredning pågår		
Nytt kameraövervakningssystem för M31 och M32	2025	Utredning pågår		
Upprustning X52 Regina fordon 3262-3267	2025	Utredning pågår		
Återlämnande av Hyrfordon X52	2025	Utredning pågår		
Uppsättning och nedmontering av dekaler för Tåg	2025	Utredning pågår		

* Identifierat behov i programmet "Framtidens trafikinformation" och avtalsdatabas se punkt 3.4.2.

3.4 Avvikelser

3.4.1 Upphandling som utgår eller hanteras på annat sätt

Verksamhet/Projekt	
Tåg	
Perforering med laser av befintliga fönster	Utgår
Lysrör Regina	Utgår
Livstidsförlängning av Cegelecs styrsystem M31	Utgår
Tungt Underhåll och Upprustning M33 och M34	Utgår
Reservdelslager Itino	Utgår
Digitaliseringsstöd för våra trafikavtal*	Utgår

* Identifierat behov i programmet "Framtidens trafikinformation" och avtalsdatabas se punkt 3.4.2.

3.4.2 Övriga avvikelser och risker

Underhåll fordon

Det finns utmaningar kring konkurrensutsättning av leverantörer för bland annat underhåll av fordon och högvärdeskomponenter då dessa produkter är hårt knutna till respektive leverantör.

Behov av upphandling av obsoleta komponenter till flertal olika spårvagnsmodeller finns. Dessa upphandlingar hanteras via investeringsbeslut. Med obsoleta avses reservdelar som inte längre finns i produktion hos ursprunglig leverantör och måste upphandlas från annan leverantör.

Komplettering av högvärdeskomponenter pågår. Upphandlingsbehoven är konstaterade och upphandlingar pågår eller ska påbörjas. Kostnaderna för Tåg och Spårvagn hanteras via investeringsbeslut.

Programmet ”Framtidens Trafikinformation”

För att uppfylla målen i Programmet ”Framtidens Trafikinformation” kommer det krävas flera olika upphandlingar. Utredningar av behoven pågår men det krävs fortsatta utredningar innan samtliga upphandlingar är identifierade och kraven tydliggjorda för att kunna påbörja samtliga upphandlingar.

En utmaning är att samordna olika delar och funktioner i nuvarande och kommande lösningar. För att funktionerna för trafikinformation ska kunna fungera i en övergångsperiod behöver Västtrafik göra vissa förlängningar av nuvarande avtal. En förlängning av ett befintligt avtal kan bedömas som en otillåten direktupphandling vilket kan leda till en upphandlingsskadeavgift. Dock tillåter lagstiftningen under vissa omständigheter att den upphandlande myndigheten gör direktupphandlingar.

Programmet ”Framtidens biljettköp”

För att säkerställa utrustning och system för framtida biljettköp har ett program startat och en upphandling benämnd ”Framtidens biljettköp” har genomförts. Denna upphandling är dock överprövad och ligger nu hos Högsta förvaltningsrätten för ett avgörande.

För att Västtrafik ändå ska kunna säkra biljettintäkter de kommande åren kommer Västtrafik behöva göra vissa förlängningar av nuvarande avtal. En förlängning av ett befintligt avtal kan bedömas som en otillåten direktupphandling vilket kan leda till en upphandlingsskadeavgift. Dock tillåter lagstiftningen under vissa omständigheter att den upphandlande myndigheten gör direktupphandlingar.

Utredningar fortgår för att identifiera och säkerställa framtida biljettköp.

//